

Daniel Kitabı - Yüz Əlli Səkkizinci

Vəhyin Açıqlanması: Daniəldəki Matəm Günlərini Anlamaq

Jeff Pippenger

2024-03-25

Fars padşahı Kirişin üçüncü ilində Belteşassar adı verilən Daniyələ bir şey açıqlandı; və bu şey doğru idi, lakin təyin olunmuş vaxt uzun idi; o da bu şeyi anladı və görüntü barədə anlayışa malik oldu. O günlərdə mən, Daniyə, üç tam həftə matəm tuturdum. Nə ləziz çörək yedim, nə ağzıma ət, nə də şərab dəydi; üç tam həftə tamam olana qədər heç özümü məsh etmədim. Və birinci ayın iyirmi dördüncü günündə, böyük çayın, yəni Hiddekelin kənarında idim. Daniyə 10:1–4.

Vəhy kitabının on birinci fəslindəki simvolik üç yarım gün ərzində, iki şahid küçədə ölü ikən, Belteşassara bir “şey” açıqlanır. O, bundan əvvəl “görümü” (mareh) anlamışdı, çünki doqquzuncu fəsildə Cəbrayıl artıq gəlib ona həmin görümü anlamaq qabiliyyəti vermişdi.

Bəli, mən dua edərək danışdığım vaxt, başlanğıcda görüntüdə görmüş olduğum həmin kişi Cəbrayıl sürətlə uçaraq gəlib axşam qurbanı vaxtı mənə toxundu. O, məni məlumatlandırdı, mənimlə danışdı və dedi: “Ey Daniel, sənə hikmət və anlayış vermək üçün indi gəlmişəm. Sənin yalvarışlarının əvvəlində əmr verildi, mən də bunu sənə bildirmək üçün gəlmişəm; çünki sən çox sevilənsən. Buna görə məsələni anla və görüntünü nəzərdən keçir”. Daniel 9:21–23.

Daniəlin “başlanğıcda görüntüdə gördüyü” “Cəbrayıl adam” ifadəsi, “xazon”a, yəni peyğəmbərlik tarixinin görüntüsünə işarə edir; bu da səkkizinci fəsildə Cəbrayılın Mükəddəs Kitab peyğəmbərliyindəki padşahlıqların görüntüsünü Daniel üçün şərh etməsinə aid idi. Lakin Daniəlin doqquzuncu fəsildə nəzərdən keçirməli olduğu “görüntü” “mareh”, yəni zahiri görünüşün görüntüsü idi. Bundan sonra Cəbrayıl Daniel üçün iki min üç yüz illik peyğəmbərliyin tarixi bölgüsünü təqdim edir.

Doqquzuncu fəsil Darinin birinci ilində yerinə yetdi. Belteşassar “Kirin üçüncü ilində” “görüntünü anladığımı” bildirdikdə, o, “mareh” görüntüsünü artıq iki ildir ki, anlamışdı. Belteşassarın matəm tutduğu “o günlərdə” anladığı isə “söz” idi, yəni ıvritcə “dabar” kəlməsi; və bu, uzun idi, çünki təyin olunmuş vaxt iki min beş yüz iyirmi il idi.

Daniel artıq “şey”in bir hissəsini anlamışdı, çünki o, doqquzuncu fəsildə Levililər iyirmi altının duasını yerinə yetirirdi və bu, “şey”in duasıdır. İyirmi bir günlük matəm zamanı Belteşassarın anlamağa gəldiyi “yeddi vaxt” üzərinə artmış işıq var idi və həmin matəm günləri ərzində “yeddi vaxt” üzərinə artan işıq, 1856-cı ildə “yeddi vaxt” üzərinə artmış işığı təmsal edirdi. Millerçilər də əvvəllər “yeddi vaxt”ı bildirdilər, çünki onu bəyan etmişdilər, lakin onların tarixində Filadelfiya hərəkətindən Laodikiya hərəkətinə keçid etdikləri məhz nöqtədə onları sınamalı olan əlavə işıq verilmişdi.

Belteşassarın matəm günləri, 1856-cı ildə Filadelfiya hərəkətinin Laodikiya hərəkətinə, daha sonra isə 1863-cü ildə Laodikiyalı Adventist kilsəsinə keçdiyi zamanın peyğəmbərlik tarixinə paraleldir.

Həm Belteşassarın, həm də Millerçi hərəkatın “yeddi zaman” üzərinə artan nurla bağlı tarixi, üçüncü mələyin Laodikiya hərəkatından yüz qırx dörd minin Filadelfiya hərəkatına keçidi ilə, həmçinin “yeddi zaman” üzərinə artan nurun aşkar olunmalı olduğu matəm günləri ilə — yəni ləngimə vaxtı ərzində — uyğunluq təşkil edir.

Beltaşassar həm bir xəbərcini, həm də bir hərəkatı təmsil edir. Onun matəm günlərində xəbərcinin “məsələni”, yəni Həqiqəti anlaması gərəkdir və sonra Mikayıl 2023-cü ildə iki şahidi diriltiyi zaman həmin “məsələni” bir hərəkata təqdim etməlidir.

Birinci ayədə Danielin anladığı bildirilən ibrani “mareh” sözü (Məsihin zahir olmasının görüntüsü) Danielin son görüntüsündə dörd dəfə təqdim olunur. O, iki dəfə “görüntü”, iki dəfə isə “zahiri görünüş” kimi tərcümə edilmişdir. Danielin birinci ayədə bu sözü ilk dəfə işlətməsində o, “görüntü”nü anladığını bildirir, lakin digər üç istinad Danielin görüntünü yaşadığını göstərir. Altıncı ayədə Məsihin üzü “şimşəyin ‘zahiri görünüşü’ kimi” idi.

Birinci ayın iyirmi dördüncü günündə mən böyük çayın, yəni Hiddekelin kənarında idim. O zaman gözlərimi qaldırıb baxdım və budur, kətan geyinmiş, beli Ufazın xalis qızılı ilə qurşaqlanmış bir adam gördüm. Onun bədənini zəbərcədə bənzəyirdi, üzü şimşək görkəmində idi, gözləri od məşəlləri kimi idi, qolları və ayaqları cilalanmış tunc rəngində idi, sözlərinin səsi isə bir izdihamın səsi kimi idi. Bu görüntünü yalnız mən, Daniel gördüm; çünki mənimlə olan adamlar görüntünü görmədilər, lakin onların üzərinə böyük bir titrəyiş çökdü və gizlənmək üçün qaçdılar. Buna görə də mən tək qaldım və bu böyük görüntünü gördüm; məndə heç bir qüvvə qalmadı, çünki gözəlliyim içimdə pozğunluğa çevrildi və heç bir qüvvət saxlamadım. Daniel 10:4–8.

“Vəhy” kimi tərcümə olunan başqa bir ibrani söz də vardır; “mareh” ibrani sözünün bəzi xüsusiyyətlərini ortaya qoyduqdan sonra ona toxunacağıq. Əvvəlki ayələrdə “görünüş” kimi verilən söz, ibrani dilində “mareh” sözüdür. Həmin söz on altıncı ayədə “vəhiy” kimi tərcümə edilmişdir. On altıncı ayədə Məsihin vəhyi Daniyəli qəmgin etmişdir.

Və budur, insan oğullarının bənzərinə bənzər biri dodaqlarıma toxundu; o zaman ağzımı açdım, danışdım və qarşımda dayanana dedim: Ey ağam, bu görüntü üzündən ağırlarım üstümə qayıtdı və məndə heç bir qüvvə qalmadı. Daniel 10:16.

“Qüssələr” kimi tərcümə edilən ivrit sözü “mıxça” mənasını verir və ayədə Danielin gördüyü Məsihin zühurunun “görünüşü” bir mıxçanı döndərdi. Peyğəmbərlikdə “mıxça” dönüş nöqtəsini təmsil edir.

“Keçmişin tarixindən öyrəniləsi dərslər vardır; və diqqət bunlara yönəldilir ki, hamı anlasın: Allah indi də həmişə etdiyi kimi eyni xətlər üzrə işləyir. Onun əli Öz işində və millətlər arasında indi də, müjdə ilk dəfə Edəndə Adəmə bəyan edildiyi vaxtdan bəri necə olmuşdursa, eləcə görünür.

“Xalqların və kilsənin tarixində dönüş nöqtələri olan dövrlər vardır. Allahın inayəti ilə, bu müxtəlif böhranlar yetişdiyi zaman, həmin vaxt üçün işıq verilir. Əgər o qəbul edilərsə, ruhani tərəqqi baş verir; əgər rədd edilərsə, ruhani eniş və fəlakət bunun ardınca gəlir. Rəbb Öz

Kəlamında Müjdənin keçmişdə necə irəliyə doğru aparıldığını və gələcəkdə, hətta son qarşıdurmayadək, necə aparılacağını açıb göstərmişdir; o zaman şeytani qüvvələr öz son heyratımız hərəkətlərini edəcəklər.” Bible Echo, August 26, 1895.

On altıncı ayə Belteşassarin təmsil etdiyi tarixdə dönüş nöqtəsini ifadə edir. Bu, həm Respublika buynuzu (millət), həm də Protestant buynuzu (kilsə) üçün dönüş nöqtəsidir. O, bir böhranı təmsil edir və həmin tarix üçün xüsusi nurun verildiyi nöqtəni göstərir. Daniel üçün dönüş nöqtəsi, onun üç dəfədən ikincisində “toxunulduğu” zaman baş verdi. Danielə üç dəfə toxunulacaqdı və ona ikinci dəfə toxunulduqda, bu, Daniel üçün bir dönüş nöqtəsi idi; həmin dönüş nöqtəsi isə Danielin “mareh” görüntüsünü gördüyü üç dəfədən ikincisi idi.

Və budur, insan oğullarına bənzər bir surətdə olan biri dodaqlarıma toxundu; onda ağzımı açdım, danışdım və önümdə duran şəxsə dedim: Ey ağam, bu görüntü üzündən qüssələrim üstümə çökdü və mənə heç qüvvə qalmadı. Daniel 10:16.

Bir azdan üç toxunuşa müraciət edəcəyik. Danielin “mareh” sözünü işlətdiyi dörd haldan birincisi, görüntünü anladığına dair onun şahidliyi idi; son üç istinad isə zahiri həqiqətən gördüyü zaman yaşadığı təcrübəni göstərir. Zahirin görüntüsünü müəyyən etdiyi üçüncü hal on səkkizinci ayədir; orada ona üçüncü dəfə toxunulur.

Sonra yenə insan surətinə bənzəyən biri gəlib mənə toxundu və məni gücləndirdi. Daniel 10:18.

On altıncı ayədə, “marah” görüntüsünə dair ikinci istinadda, ikinci toxunuşda onun gücü tükənir, lakin üçüncü toxunuşda gücü bərpa olunur. Onuncu, on altıncı və on səkkizinci ayələrdə Danielə toxunulur. Altıncı ayədə Daniel Məsihin görünüşünü, sonra isə Cəbraili görür, onuncu ayədə isə Cəbrail Danielə ilk dəfə toxunur.

Sonra gözlərimi qaldırıb baxdım, və budur, kətan geyinmiş bir adam var idi; belinə Ufazin xalis qızılı bağlanmışdı. Onun bədənini də zəbərcəd kimi idi, üzünü şimşəyin görünüşü kimi, gözləri od məşəlləri kimi, qolları və ayaqları cilalanmış tunc rəngində idi, sözlərinin səsi isə çoxluğun səsi kimi idi. Və mən, Daniel, görüntünü təbəşinə gördüm; çünki mənimlə birlikdə olan adamlar görüntünü görmədilər, lakin onların üzərinə böyük bir titrəyiş düşdü, belə ki, gizlənmək üçün qaçdılar. Buna görə də mən tək qaldım və bu böyük görüntünü gördüm; mənə heç bir qüvvət qalmadı, çünki gözəlliyim içimdə pozğunluğa çevrildi və heç bir qüvvət saxlamadım.

Yenə də onun sözlərinin səsini eşitdim; və onun sözlərinin səsini eşidəndə üzüstə dərin yuxuya getdim, üzüm də yerə tərəf idi. Və budur, bir əl mənə toxundu və məni dizlərim üstə və əllərimin ovucları üstə qaldırdı. O mənə dedi: Ey çox sevilən adam Daniel, sənə söylədiyim sözləri anla və ayağa qalx; çünki indi sənin yanına göndərilmişəm. O bu sözü mənə deyəndə mən titrəyə-titrəyə ayaq üstə durdum. Sonra mənə dedi: Qorxma, Daniel; çünki sən qəlbini anlamağa və Allahının önündə özünü alçaltmağa qoyduğun ilk gündən etibarən sözlərin eşidildi və mən sənin sözlərinə görə gəldim. Lakin fars padşahlığının şahzadəsi iyirmi bir gün mənə müqavimət göstərdi; amma budur, baş şahzadələrdən biri olan Mikayıl mənə köməyə gəldi; mən də orada fars padşahlarının yanında qaldım. İndi isə son günlərdə xalqın başına nə

gələcəyini sənə anlatmaq üçün gəlmişəm; çünki görüntü hələ çox günlər üçündür. Daniel 10:5–14.

Sonra on altıncı ayədə, Məsihin görüntüsünü görəndə Danielə ikinci dəfə toxunulur.

O mənə belə sözlər söylədiyi zaman üzümü yerə tutdum və lal oldum. Və bax, insan oğullarının bənzərinə oxşayan biri dodaqlarıma toxundu; o zaman ağzımı açıb danışdım və qarşımda duran şəxsə dedim: Ey ağam, bu görüntü üzündən iztirablarım üstümə çökmüşdür və məndə heç bir güc qalmamışdır. Çünki bu ağamın qulu bu ağamla necə danışa bilər? Mənə gəlincə isə, dərhal məndə heç bir güc qalmadı, hətta məndə nəfəs də qalmadı. Daniel 10:15–17.

Sonra Daniel üçüncü dəfə Məsihin deyil, Cəbrayılın zühuru zamanı toxunulur.

Sonra yenə insan surətinə bənzər biri gəlib mənə toxundu və mənə qüvvətləndirdi. Və dedi: Ey çox sevilən adam, qorxma; sənə sülh olsun, möhkəm ol, bəli, möhkəm ol. O mənimlə danışanda mən qüvvətləndim və dedim: Qoy ağam danışsın; çünki sən mənə qüvvətləndirdin. Sonra o dedi: Bilirsənmi, nə üçün sənənin yanına gəlmişəm? İndi isə Farsın başçısı ilə vuruşmağa qayıdacağam; və mən çıxanda, bax, Yunanıstanın başçısı gələcək. Lakin mən sənə həqiqət kitabında yazılmış olanı göstərəcəyəm; və bu işlərdə mənimlə birlikdə dayanan yoxdur, sizin başçınız Mikayıldan başqa. Daniel 10:18–21.

Daniela üç dəfə toxunulur və birinci və üçüncü dəfə ona mələk Cəbrayıl toxunur. İkinci dəfə ona Məsih toxunur. Daniel eyni ıvrit sözünü dörd dəfə işlətməmişdir, lakin bu dörd işlənmənin birincisində, birinci ayədə, o, “görümü” anladığını bildirirdi. Həqiqəti anlamaq mühümdür, lakin bu, onun digər üç dəfə olduğu kimi, həmin həqiqəti təcrübədən keçirməsi ilə eyni şey deyildir.

Danielin matəm günləri başa çatdıqda, ona həmin görüntü ilə bağlı bir təcrübə verildi; o, matəm günləri sona çatmamışdan əvvəl onu artıq anlayırdı. Bu təcrübə üç toxunuşla təmsil olunan üç mərhələdən ibarətdir. Birinci və sonuncu toxunuş Cəbrayıl tərəfindən, orta toxunuş isə Məsih tərəfindən həyata keçirildi. Birinci və sonuncu toxunuşlar ıvrit əlifbasının birinci və son hərfləri idi. Həmin ikinci mərhələdə Daniel öz halını Rəbbinə münasibətdə üsyankar bir günahkar kimi tanıyır və beləliklə, orta toxunuş ıvrit əlifbasının on üçüncü hərfi ilə təmsil olunan üsyanı ifadə edir.

“Lakin Peter artıq nə qayıqlara, nə də yüklərə əhəmiyyət verirdi. Bu möcüzə, onun indiyədək şahidi olduğu bütün möcüzələrdən daha artıq, onun üçün ilahi qüdrətin bir təzahürü idi. O, İsa şəxsində bütün təbiəti Öz idarəsi altında saxlayan Birini görürdü. İlahiliyin hüuru ona öz müqəddəs olmayan halını aşkar etdi. Ağasına olan məhəbbət, öz imansızlığına görə xəcalət, Məsihin təvazökarlığına görə minnətdarlıq, və hər şeydən əvvəl, sonsuz paklığın hüurunda öz murdarlığını duymaq hissi onu büsbütün sarsıtdı. Yoldaşları torun içindəkiləri sahmana salarkən, Peter Xilaskarın ayaqları önünə yığılıb belə fəryad etdi: “Məndən uzaqlaş; çünki mən günahkar bir adamam, ya Rəbb.”

“Allahın mələyinin önündə ölü kimi yerə yıxılmasına səbəb olan, ilahi müqəddəsliyin elə həmin hüuru idi ki, peyğəmbər Danieli də yerə sərmışdi. O dedi: «Məndəki gözəllik çürüməyə döndü və heç bir qüvvəm qalmadı». Beləcə, Yeşaya Rəbbin izzətini gördükdə belə nida etdi: «Vay halıma! Çünki mən məhv oldum; çünki murdar dodaqlı bir adamam və murdar

dodaqlı bir xalqın arasında yaşayıram; çünki gözlərim Padşahı, Ordular Rəbbini gördü». Daniel 10:8; Isaiah 6:5. Zəifliyi və günahı ilə insanlıq ilahiliyin kamilliyi ilə qarşı-qarşıya gətirilmişdi və o, özünü tamamilə naqis və müqəddəslikdən uzaq hiss etdi. Allahın böyüklüyü və əzəməti barədə bir görüntü almağa nail olmuşların hamısında belə olmuşdur.”

“Peter fəryad etdi: ‘Məndən uzaqlaş; çünki mən günahkar bir adamam;’ lakin o, İsayə ayrılma bilməyəcəyini hiss edərək Onun ayaqlarından bərk yapışdı. Xilaskar cavab verdi: ‘Qorxma; bundan sonra sən adamlar tutacaqsan.’ Yeşaya Allahın müqəddəsliyini və öz layiqsizliyini gördükdən sonra ilahi xəbəərə etibar edilmişdi. Peter də özündən imtina etməyə və ilahi qüdrətdən asılı olmağa yönəldildikdən sonra Məsih üçün olan işinə çağırışı aldı.” The Desire of Ages, 246.

“mareh” görüntüsü Məsihin zühurunun görüntüsüdür, lakin Danielin bu sözü ikinci və dördüncü dəfə işlətməsində mələk Cəbrayıl təsvir olunur. Birinci dəfə Belteşassarın görüntünü başa düşdüyü bildirilirdi, lakin son üç halda Danielin görüntünü yaşaması təsvir olunur. Danielin görüntünü yaşadığı həmin üç dəfədə ona həmçinin toxunulur.

Cəbrayılın ona ilk dəfə toxunması, izzətləndirilmiş Məsihin surətini gördükdən sonra olmuşdu və bu təcrübə onu “üzüm üstə, üzüm yerə tərəf dərin yuxuya” salmışdı. Görüm ayrılıq yaratmışdı, çünki onunla birlikdə olanlar “görümü görmədilər; lakin onların üzərinə böyük bir titrəyiş düşdü ki, gizlənmək üçün qaçdılar.” İlk məyusluqda Yeremya “Rəbbin əli üzərimdə olduğu üçün” “tək oturdum”, Belteşassarda isə “heç bir qüvvət qalmamışdı”, “çünki” onun “gözəlliyi” onda “fəsada çevrilmişdi və” onda “heç bir qüvvət qalmamışdı.”

Qabriel ona ilk dəfə toxunduqdan sonra, Qabriel Danieli dizləri və əllərinin ovuc içləri üzərinə oturtdu. Sonra o, Danielə söylədiyi sözləri anlamasını və ayağa qalxmasını əmr etdi; Daniel də, titrəməkdə olsa da, belə etdi. Bundan sonra Qabriel, Danielin yas tutduğu iyirmi bir gün ərzində nə baş verdiyini Danielə izah edir. O bildirdi ki, iyirmi bir gün ərzində Fars padşahları ilə mübarizə apardıqdan sonra, Mikayıl döyüşə qoşulmaq üçün göydən endi, sonra isə Qabriel Danielin dualarına cavab vermək və Danielə “axır günlərdə xalqının başına nə gələcəyini” açıqlamaq üçün gəldi. Mikayıl göydən endiyi zaman, Qabriel axır günləri Danielə izah etmək üçün göndərildi.

Qabrielin izahı Danielə iyirmi bir günlük matəmin sonunda verildi; bu isə Vəhy kitabının on birinci fəslinin sətirbəsəti tətbiqində, Yezekel kitabının otuz yeddinci fəslində ölülərin sümüklərinə iki dəfə peyğəmbərlik etməsi əmr olunduğu vaxta işarə edir ki, iki peyğəmbər qəbirlərindən qaldırılsın. Bu, Mixailin göydən endiyi və Yəhuda kitabında Şeytanla qarşılıqlı münasibətə girməkdən imtina edərkən Musanın bədənini diriltiyi zaman baş verir. Qabriel matəm günlərinin ümumi mənzərəsini Danielə verdikdən sonra, Daniel hələ daha iki dəfə toxunulacaq.

Cəbrayıl sözünü bitirdikdən sonra Daniel “üzünü yerə çevirdi və dili tutuldu”; sonra isə Məsihin Özü Danielin “dodaqlarına toxundu”, və bundan sonra Daniel “ağzını açdı, danışdı və qarşımda duran şəxsə dedi: Ey ağam, bu görüntüyə görə qüssələrim üstümə qayıtdı və məndə heç bir qüvvə qalmadı. Çünki bu ağamın qulu bu ağamla necə danışa bilər? Mənə gəlincə isə, elə o andaca məndə heç bir qüvvə qalmadı, məndə nəfəs də qalmadı.”

Məsihi görmək və Onunla danışmaq təcrübəsi Danieli torpağa qədər alçaltı. O, dili tutulmuşdu və əgər Məsih onun dodaqlarına toxunmasaydı, belə də qalacaqdı; necə ki, Yeşayanın dodaqlarına qurbangahdan götürülmüş közlə toxunulmuşdu.

Bu araşdırmanı növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.

“Yeşaya öz Rəbbinin izzəti və əzəmətinin bu vəhyini gördükdə, Allahın paklığı və müqəddəsliyi duyğusu qarşısında sarsıldı. Onun Xaliqinin bənzərsiz kamilliyi ilə, özünün də uzun müddət İsrail və Yəhudanın seçilmiş xalqı arasında sayıldığı kəslərin günahlı yolu arasındakı təzad nə qədər kəskin idi! O fəryad etdi: «Vay halıma! Çünki həlak oldum; ona görə ki, mən dodaqları murdar bir adamam və dodaqları murdar bir xalqın arasında yaşayıram; çünki gözlərim Padşahı, Ordular Rəbbini gördü». Ayə 5. Sanki daxili məbəddə ilahi hüsurun tam nurunda dayanaraq, o anladı ki, öz qeyri-kamilliyi və acizliyi ilə baş-başa buraxılsa, çağırıldığı missiyanı yerinə yetirməyə tamamilə qadir olmayacaqdır. Lakin bir seraf onun iztirabını yüngülləşdirmək və onu böyük missiyasına hazırlamaq üçün göndərildi. Qurbangahdan götürülmüş canlı bir kömür onun dodaqlarına toxunduruldu və belə deyildi: «Budur, bu sənin dodaqlarına toxundu; sənin təqsirin götürüldü və günahın təmizləndi». Sonra Allahın səsi eşidildi: «Mən kimi göndərim və Bizim üçün kim gedəcək?» Yeşaya isə cavab verdi: «Budur mən, məni göndər». Ayələr 7, 8.”

“Səməvi ziyarətçi gözləyən elçiyə əmr etdi: «Get və bu xalqa de: Doğrudan da eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız; doğrudan da görəcəksiniz, amma dərk etməyəcəksiniz. Bu xalqın ürəyini kökəlt, qulaqlarını ağırlaşdır və gözlərini bağla; yoxsa gözləri ilə görürlər, qulaqları ilə eşidirlər, ürəkləri ilə anırlar, dönərlər və şəfa tapırlar.» Ayələr 9, 10.

Peyğəmbərin vəzifəsi aydın idi; o, hökm sürən şər qüvvələrə qarşı etiraz səsinə yüksəltməli idi. Lakin o, müəyyən bir ümid təminatı olmadan bu işi öz üzərinə götürməkdən çəkinirdi. “Ya Rəbb, nə vaxta qədər?” — deyə soruşdu. 11-ci ayə. Məgər Sənin seçilmiş xalqından heç kəs əsla anlamayacaq, tövbə etməyəcək və şəfa tapmayacaqmı?

“Yoldan azmış Yəhudanın xatirinə onun can yükü əbəş yerə daşınmalı deyildi. Onun missiyası tamamilə səmərəsiz olmayacaqdı. Bununla belə, bir çox nəsillər boyu artmaqda olan şərhlər onun dövründə aradan qaldırıla bilməzdi. Bütün həyatı boyu o, səbirli, cəsarətli bir müəllim — həm ümid, həm də fəlakət peyğəmbəri olmalı idi. Nəhayət ilahi məqsəd yerinə yetirildikdə, onun səylərinin və Allahın bütün sadıq elçilərinin zəhmətlərinin tam bəhrəsi görünəcəkdi. Bir qalıq xilas edilməli idi. Bunun baş verməsi üçün, Rəbb bəyan etdi ki, üsyankar xalqa xəbərdarlıq və yalvarış ismarıqları çatdırılmalı idi: ‘Şəhərlər sakinsiz qalıb viran edilənədək, evlər adamsız qalanədək, ölkə tamamilə xarabalığa çevrilənədək, Rəbb adamları uzaqlara aparanaq və ölkənin ortasında böyük bir tərk edilmişlik olanadək.’ 11-ci, 12-ci ayələr.”

“Tövbəsiz qalanların başına gələcək ağır hökmlər,—müharibə, sürgün, zülm, xalqlar arasında qüdrət və nüfuzun itirilməsi,—bütün bunlar ona görə gəlməli idi ki, bunlarda incimış Allahın əlini tanıyacaq olanlar tövbəyə yönəlsinlər. Şimal padşahlığının on qəbiləsi tezliklə xalqlar arasına səpələnəcək və onların şəhərləri viran qalacaqdı; düşmən xalqların məhvedici orduları onların ölkəsi üzərindən təkrar-təkrar keçəcəkdi; hətta nəhayət Yerusəlim də süqut edəcək, Yəhuda isə əsarətə aparılacaqdı; lakin Vəd Olunmuş Torpaq əbədi olaraq tamamilə tərk

edilmiş qalmayacaqdı. Səməvi ziyarətçinin Yeşaya verdiyi təminat belə idi: “Orada onda bir hissə qalacaq, Və o geri dönəcək, yenə də yeyilib tükənəcək; Amma yarpaqları töküləndə gövdəsi qalan püstə ağacı və palıd kimi, Müqəddəs nəsil də onun gövdəsi olacaqdır.” Ayə 13.”

“Allahın məqsədinin son yerinə yetirilməsinə dair bu əminlik Yeşayanın qəlbinə cəsarət gətirdi. Yer üzünün qüvvələri Yəhudaya qarşı sıralansalar nə olar? Rəbbin elçisi müxalifət və müqavimətlə qarşılaşsa nə olar? Yeşaya Padşahı, qoşunlar Rəbbini görmüşdü; serafimlərin nəğməsini eşitmişdi: «Bütün yer üzü Onun izzəti ilə doludur»; o, Yehovanın imandan dönmüş Yəhudaya göndərdiyi xəbərlərin Müqəddəs Ruhun ittiham edən qüdrəti ilə müşayiət olunacağı vədinə malik idi; və peyğəmbər qarşısındakı iş üçün qüvvətləndirilmişdi. 3-cü ayə. O, uzun və ağır missiyası boyunca bu görüntünün xatirəsini özü ilə daşıdı. Altmış il və ya daha artıq müddət ərzində o, Yəhuda övladlarının qarşısında ümid peyğəmbəri kimi durdu, kilsənin gələcək zəfərinə dair öncədən bildirdiklərində getdikcə daha cəsarətli oldu.” Peyğəmbərlər və Padşahlar, 307–310.